

NEDERLANDSCH GEDENKBOEK

O F EUROPISCHE MERCURIUS,

BERICHTENDE

De Gesteltenissen der Zaken van Staat en Oorloch, in
alle Heerschappyen en Landschappen van

EUROPA

BENEVENS DAANGRENZENDE GEWESTEN.

Verzien met alle Placaten, Edicten, Manifesten, Aanspraken, Brieven, en andere authentique Stukken, van den tegenwoordigen tyd.

Historisch beschreven door A. L.

LXI^{te} Stuk. Eerste Deel.

VERVATTENDE

DE ZES EERSTE MAANDEN van 't Jaar 1750.

IN 's GRAVENHAGE,
By FREDRIC HENRIC SCHEURLEER,
M D C C L.

NEDERLANDSCH GEDENKBOEK

O F

EUROPISCHE MERCURIUS,

BEHELZENDE

De voornaamste Zaken van Staat en Oorloch,
voorgevallen in alle de Koningryken, en Heer-
schappyyen van Europa; benevens eenige mel-
denswaardige Tydingen uit verscheide
andere Delen der Werelt.

EEN-EN-ZESTIGSTE-STUK.

TWEDE DEEL.

ƒ U L Y.

ALZO wy met den aanvang van ons laatst voorgaande
Deel bevonden, wildenwe aan den eisch van ons
voornemen voldoen, dat het noodzakelyk was, eenige
Stukken tot ons *Vaderland* behorende, te moeten spa-
ren tot dit *Deel*; gelykwe dezelve dan, na ordre des
Tyds, de toegenegene Lezers komen mede te delen.

1750.
July.

NEDER-
LANDEN.

Wanneer ons *Lieve Vaderland* in de Zomer van den jare 1747,
van binnen verheugd, wegens d'Electie van onzen *Hoog Beminden*
LXI. Stuk. II. Deel. A Vorst,

1759. Wegens 't vervoeren van eene bekende jonge Juffer ter Stede *Am-*
October. *sterdam*, was aldaar, door den Gerechte, gedaan de volgende

P U B L I C A T I E :

„ **A**lzo myne Heren van den Gerechte der Stadt *Amsterdam*, in
 „ ervaringe zyn gekomen, dat op *Woensdag* den 14. *October* de-
 „ zes Jaars 1750 des avonds uit deze Stadt is Vervoerd zekere jonge
 „ Juffer, zynde een ouderloze Wese, die maar *vyftien jaren* heeft
 „ bereikt; en dat volgens ingekomen informatien, de gemelde ver-
 „ voering zoude zyn geschied door zekeren vreemdeling, oud, na 't
 „ uiterlyke aanzien, tusschen de 30 en 40 jaren, en zich titulerende
 „ *Grave van Tottleben*: ZO IS 'T, dat myne Heren van den Gerech-
 „ te, ten einde zulke enorme en voor Burgerlyke zamenwoning aller-
 „ gevaarlykste Misdaden niet ongestraft blyven, by dezen aan den ge-
 „ nen, die den voorschreven Vervoerder weet in handen van de Ju-
 „ stitie te leveren, beloven een præmie van zes duizend guldens van
 „ 40 groten 't stuk, te betalen ter Thesaurie ordinaris dezer Stadt;
 „ En aan den genen, die de medeplichtigen aan de voorsz. vervoer-
 „ ring komen te leveren in handen van de Justitie, beloven welge-
 „ melde myne Heren van den Gerechte een præmie van drie duizend
 „ guldens, van 40 groten 't stuk, te betalen als boven; Ende in ge-
 „ valle een medeplichtige zelve den bovengemelden Vervoerder qua-
 „ me t'ontdekken, insgelyks tot het effect als hier voren gemelt, zo
 „ beloven myne Heren van den Gerechte aan zodanigen medeplich-
 „ tigen niet alleen gelyke somme van zes duizend guldens, mede
 „ ter voorsz. plaatze te betalen; maar boven dien voor denzelven
 „ te zullen intercederen, om *Acte van impuniteit* te bekomen; zul-
 „ lende de naam van den Aanbrenger, des begerende, worden gese-
 „ creteert”.

Die zaak afwachtende, kerenwe tot andere en nuttiger, nament-
 lyk; dat de *Mildadigheid* en *Mededeelzaamheit* ten behoeve der *Armen*,
 noch in ons Lieve *Vaderland* gevonden werd.

Te dien einde konnenwe niet voorby aan te tekenen, dat wanneer
 zyne Excellentie, Jonker *Jan van Borjelen van der Hooge*, eerste Edel
 van *Zeeland* enz. enz. met Jonkvrouwe *Margareta Elisabeth de Koning*
 enz. enz. in deze Maand te *Middelburg*, in den Echt vereenigden,
 aldaar door d'assisterende hoge Familien in den Arm-Busse was gegeven
 5681 Guldens.

Een tweede is gebleken in 's *Hage*, wanneer den wel Eerwaar-
 de, Godtzalige en Geleerden Dnus. *Johannes Beukelman* van *Rot-*
terdam aldaar beroepen zynde, en den 7. dezer 's avonds, onder
 een groot getal van Toehoorders, met een groot genoege, zyne In-
 lei-

geeft, „ dat hare Bezwaarniffen wel gedeeltelyk, doch niet in 't ge- 1750.
 „ geheel geremedieerd waren, maar zy als noch van haar volle Recht Novemb.
 „ tot het *Lutberfche* Hospitaal en 't Burger-Recht door de *Keur-Ment-*
 „ *zifche* Regering gepriveerd zynde, 't *Corpus-Euangelicum* zeer oot-
 „ moedig verzocht, om op 't redres der voornoemde, en 29 andere
 „ *Gravamina* by *Keur-Mentz* ten haren faveur t'infilteren". Daar en
 „ tegen fchreef men uit *Frankfort*; „ De *Religie-Bezwaarniffen* der Stadt
 „ *Cronenburg*, die dezelve eenige jaren onder de *Keur-Mentzifche* Re-
 „ gering geleden heeft, nu door 't *Proteftantfche* Corps gedeceideerd
 „ zynde, zo heeft zyne Keurvorftelyke Genade door byzondere der-
 „ waarts gezondene Commiffariffen aan die Stadt Propofitien laten
 „ doen, om door derzelve bewerkftelling d'onderlinge Verfchillen
 „ uit den weg te ruimen, en de zaak op den ouden voet te herftel-
 „ len"; doch gemelde Stadt verlangt van 't gene *Keur-Mentz* te dier
 „ zaak zal willen toetftaan, des Keizes en des H. Roomfchen Ryks-Guar-
 „ rantie. *Dat is een goede Waarborg!*

By die *Religie-Bezwaarniffen* is noch een ander in de *Paltz*; alzo
 d'aldaar geftabileerde *Proteftanten* eenige van hen als Gedeputeerden
 aan den Graaf van *Wartenleben*, Minifter van de *Staten Generaal*,
 gezonden hebben, „ om denzelven den toetftand van hunne *Religie*,
 „ te verklaren, en teffens te verzoeken dat zy van dezelfs Goed-
 „ gunftigheid zo veel mochten verwerven, dat hy zich ten hunnen
 „ voordele by den Keurftorft van de *Paltz* wilde interefferen, ten
 „ einde 't zyne K. V. Doorl. behagen mocht ordres te ftellen, dat
 „ hunne *Bezwaarniffen* uit den weg geruimd en de Zaken in dezen
 „ opzichte op den voet van d'oude *Conventien* herftelt mochten wor-
 „ den": Welk verzoek dan ook die Minifter met veel toegenegen-
 „ heit aangenomen hadt, *betuigende gene gelegenbeden, die daar toe moch-*
 „ *ten gunftig wezen, te zullen laten voorby gaan.*

Vervolgens komende te *Frankfort*.

Hier voren op pag. 276 gezien hebbende de *Publicatie* van den Ed.
 Achtebare Gerechte der Stadt *Amftterdam*, nopens eene vervoering van
 eene jonge Juffer, zo hadde de Magiftraat van *Frankfort* *Requifitie-*
Brieven der voornoemde Regering ontvangen, om dien Ontvoerder te
 doen arrefteren.

Ook waren deswegens generale *Requifite-Brieven* van de voorgemel-
 de Regering, aan alle Koningen, Prinffen en Staten om tot het arref-
 teren van den voorn. Ontvoerder de behulpzame hand te bieden, met
 de grootfte blyken van achting aangenomen. Invoegen hy eindelyk
 op den weg na *Leipzig*, in een Dorp naby die Stadt, met die jonge
 Juffer en een *Dienftmaagd*, achterhaalt en gearrefteert was.

1750.
 Novemb.

Zedert hadt dien Graaf eene *Apologie* of Verdedigings-Schrift tegens de *Beschuldigingen* die men hem ten lasten legt, in druk laten uitgaan, even of hy de Juffrou *Victor* uit *Amsterdam* geschaakt hadt, daar hy in tegendeel beweerd: „ Dat gemelde Juffrou, met „ welke hy nu reets getrouwd was, hem meer dan eens, voor dat „ Hy met dezelve was vertrokken aan hem zo mondeling als schriftelyk hadt verklaard, dat zy voor niemand als voor hem achting en liefde hadt, maar dat zy bedugt was, dat haar een *Huwlyk* tegen haar zin zou worden voorgedragen, indien by Graaf niet wilde besluiten, „ om zulks doos zyn *Vertrek* met haar te beletten enz”. Hoedanig 't zelve opgenomen en verstaan werden zal, zullen we afwachten.

Alzo men te *Frankfort* mede zedert eenige jaren (als elders en alom) ondervonden hadt, dat verscheide jonge Dochters van goeden Huize weinig zwaarigheid maakte, om haar Plicht en de Wetten van Wellevendheit en goed Gedrach t'overtreeden, zodanig dat zy alle Onderwerping aan Ouders en Voogden aan een zyde gesteld en zich niet ontzien hebben om gelegenheit te geven, dat zy door deze of gene *Gelukzoekers* heimelyk ontvoerd wierden, en dus in *Huwlyken* geraakten, die niet als ten uitersten nadelig voor haar wezen konden: Om dan aan diergelyke Ongeregeldheden een paal te zetten, en d'Onbezonnenheit van de Jeugd op een gevoeglyke en wettige wyze te beteugelen, heeft de Regering goedgevonden tegen zodanige *Schakingen*, zo strydig met de goede ordre, zo nadelig voor de Rust onder de Familien, en zo bequaam om 't Fortuin, hoe zeer ook gevestigd, over hoop te werpen, en dus in een behoefstigen staat te geraken, een *W E T* te statuieren, waar by word vastgesteld:

„ Dar alle Dochters, onder de Macht van Ouders en Voogden staande, indien zy zich aan derzelve Ontzach komen t'onttrekken, en „ laten wechvoeren, van 't oogenblik der Schakinge af geoordeeld „ zullen worden vervallen te zyn van alle Pretensien, of Rechten, „ die zy ten laste van hunne Ouders en Voogden hebben mochten; „ en dat deze van hunnen kant ook terstond zullen bevryd zyn van de „ zorg, om haar Welzyn te bevorderen, of eenigen Onderstand aan „ dezelve te verschaffen enz”.

Om deze *W E T* niet in 't Vergeethoek te doen raken, zal dezelve jaarlyks vernieuwd en weder gepubliceert worden.

Of die *Wet* van andere *Mogendheden* staat opgevolgt te worden, om die *Uitlandsche* en *Inlandsche Gelukzoekers* te beteugelen, dien het toch meer om 't Geld dan om de Persoon te doen is, moeten we mede afwachten.

Aangaande 't Bouwen der Kerke voor de *Gereformeerden* in die Stadt, staat noch in dezelve Crisis, daarwe 't hier voren pag. 246, in gelaten hadden.

Or-